

TEULINGS: MUNTUNIE IS NOG LANG NIET AF 'Euro levert weinig op maar je kan er niet uit'

door MARTIN VISSER

AMSTERDAM – Politieke verdeeldheid zet Europa economisch gezien nog altijd op achterstand. Daardoor moet de ECB op kousvoeten opereren, terwijl keiharde actie nodig is, zegt oud-directeur Coen Teulings van het Centraal Planbureau. „De muntunie is niet af. Pas bij een volgende crisis worden de noodzakelijke stappen gezet.”

Coen Teulings geniet er zichtbaar van om in vogelvlucht alle economische problemen van Europa door te nemen. Hij is inmiddels een jaar geen directeur van het CPB meer, maar nog altijd loopt hij warm voor onderwerpen op het snijvlak van economie en politiek. „Europa heeft last van de onzekerheid die er nog steeds is”, taxeert Teulings, tegenwoordig hoogleraar economie aan de universiteit van Cambridge, de situatie. „Mensen sparen als gekken, er wordt amper geïnvesteerd. Er is nog altijd grote politieke verdeeldheid.”

Maar de crisis is toch voorbij?

„Het is goed dat de Europese economie weer groeit, maar we zijn de zwakke broeder in de wereld economie. Vergelijk het maar eens met de Verenigde Staten of het Verenigd Koninkrijk. Als je de werkloosheid in Europa omlaag wilt krijgen, zul je een groei van minimaal 2,5% moeten hebben.”

Moet de ECB in actie komen om de economie te stimuleren?

„Het deflatierisico is zeer serieus. Ik sprak afgelopen week mensen van de ECB en die maken zich zeer grote zorgen. De ECB zoekt geleidelijk aan de politieke ruimte om op te treden. Dergelijke operaties worden door de ECB zeer gedegen voorbereid om zeker te zijn dat ze voldoende steun uit Duitsland krijgt. Dat de ECB zo in politiek vaarwater terecht is gekomen, is gevaarlijk. Dat vertraagt het optreden en daarmee de groei in Europa.”

Hoe groot is het gevaar?

„Er is geen balans tussen besparingen en investeringen. Om de investeringsbereidheid aan te jagen zou de rente verder omlaag moeten, maar die is al bijna nul. De enige manier waarop nu een evenwicht tussen investeringen en besparingen kan worden bereikt, is een krimp van de economie”

Wat moet de ECB doen?

„De ECB zal staatsobligaties of bedrijfsleningen moeten kopen, een programma voor monetaire verruiming dus.”

• Hoogleraar economie Coen Teulings. FOTO ROB DE JONG

„Het opkopen van bedrijfsobligaties zou het beste zijn, want dat stimuleert risicodragende investeringen.”

lueren om ook hun schuld in waarde te laten dalen. Dat maakt je veel kwetsbaarder voor een plotseling verlies van vertrouwen van financiële markten.”

De Europese norm van maximaal 60% staatsschuld is dus niet houdbaar?

„Ik denk dat die norm hoger moet zijn.”

Hoger?

„Met het huidige lage groeiniveau en de geringe investeringsmogelijkheden is het terugbrengen van de staats-schuld erg moeilijk. Dat zie je aan Japan. Dat is een sterk ver-grijpsd land waar heel veel gespaard wordt. Als er onvoldoende andere investeringsmogelijkheden zijn, is beleggen in staatsschuld de enige oplossing. Nu heeft de Japanse overheid een heel hoge schuld aan haar eigen burgers. Ik sluit niet uit dat delen van Europa in dezelfde situatie komen. Europa zal er straks achterkomen dat die 60%-norm moeilijk te halen is.”

Net zei u dat hoge staatsschulden eurolanden kwetsbaar maken.

„Deze combinatie is inderdaad heel moeilijk. Enerzijds is in een muntunie een hoge staatsschuld kwetsbaar. Anderzijds zal de grote behoefte aan veilige besparingen leiden tot hoge staatsschulden. Dat is een enorme spanning.”

Veel mensen willen niet nog verdere Europese integratie.

„Het is dan ook tekenend dat D66-leider Pechtold laatst gas terugnam. Dan is het wel duidelijk dat er nu geen politiek draagvlak is voor bijvoorbeeld Europees begrotingsbeleid.”

Het is ook onduidelijk wat de voordelen van de euro zijn. Onder uw leiding berekende het CPB dat de euro ons een week-salaris heeft opgeleverd. Maar u moest wel erg uw best doen om op een week-salaris uit te komen.

„Dat weksalaris is eerder naar boven afgerond dan naar beneden, bedoelt u te zeggen. Hahaha, dat heeft u goed gezegd.”

Waarom zouden we die munt dan nog houden?

„Het heeft geen enkele zin eromheen te draaien: economisch zijn de voordelen van de invoering van één munt niet zo duidelijk. Het meeste onderzoek suggereert dat je de voordelen ook zonder één munt wel kunt halen. De euro had vooral een politieke symboliek betekenis. Echter, er is een pijnlijke complicatie: het is een one way ticket. Hotel California, je kunt er wel in, maar je kunt niet weg. Het afschaffen van de euro zou met enorme kosten gepaard gaan en de vrijhandelszone in gevaar brengen. Er is nu al zo veel politiek kapitaal geïnvesteerd in het euro-project. Ik geloof er geen bal van dat als dit project misgaat, we daarna even vrolijk verdergaan met samenwerken op handelsgebied.”

Dupont schrappt 100 banen

Van een onzer verslaggevers **AMSTERDAM** – Bij plasticfabrieken van Dupont in Dordrecht verdwijnen ongeveer honderd banen. Dat bevestigt een woordvoerder van het bedrijf. Het voornemen voor een reorganisatie is donderdag voorgelegd aan de ondernemingsraad van het bedrijf en de vakbonden.

„Gezien onze concurrentiepositie zien we ons genoodzaakt ons kostenniveau structureel met €18 miljoen per jaar naar beneden te brengen. De helft daarvan moet uit personeelskosten komen. Dat vertaalt zich in rond de honderd banen”, zegt de woordvoerder.

Dupont-vestiging in Dordrecht. FOTO: ROEL DIJKSTRA

Het Amerikaanse chemieconcern wil de personeelsreductie in Nederland zoveel mogelijk realiseren via vrijwillig vertrek en vervroegd pensioen, maar sluit gedwongen ontslagen niet uit. Bij de fabrieken van Dupont in Dordrecht, waar het bedrijf onder andere plastics maakt voor de automobiel- en vliegtuigindustrie, maar ook Teflon en verpakkingsplastic, werken nu zo'n 850 mensen.

Inmiddels staat voor 18 personen al vast dat hun baan bij Dupont verdwijnt, omdat het bedrijf hun taken wil outsourcen. Waar binnen Dupont de overige circa 80 banen verdwijnen, is nog niet duidelijk. Volgens CNV Vakmensen hebben de Nederlandse fabrieken van Dupont de bezuiniging van €18 miljoen vanuit de holding opgelegd gekregen, zonder dat duidelijk is hoe die moet plaatsvinden.

De reorganisatie is niet in de eerste plaats ingegeven door de hoge energieprijzen waar vooral chemiebedrijven in Europa mee kampen, vertelt een woordvoerder, maar veeleer het gevolg van hoge arbeidskosten.

Tonny Keijzers Auto's | altijd de auto die u zoekt

Open: 11.00 – 18.00 u.

ZO. 18 MEI KOOPZONDAG
Keuze uit ca. 400 jong gebruikte auto's
Koop deze zondag met extra voordeel!

Financial Lease voor bijna iedereen - Inruil auto, caravan, boot, motor en camper
www.tonnykeijzers.nl • Sleutelbloemstraat 29 • Apeldoorn • T. 055 357 4370

GRATIS IPAD VOOR BELEGGERS

U belegt zelf op de beurs?
Dan is dit dé transactie die u deze maand gegarandeerde winst oplevert:

1. Open een rekening
2. Start met handelen
3. Ontvang gratis een iPad

Verdiene met beleggen is nog nooit zo simpel geweest.

Uw persoonlijke iPad ligt voor u klaar.
Ga nu naar **LYNX.NL**

Gouden Ster Beste Broker Best Service Cash Magazine Beste Broker Beleggers Belangen

BELEG OOK VIA LYNX. DUIZENDEN BELEGGERS GINGEN U AL VOOR.

Europa

Weinig onderwerpen leiden de laatste jaren tot zulke heftige debatten als Europa. In een land dat tientallen jaren als zeer pro-Europese bekendstond, zijn de scepsis en de argwaan over de EU sinds de eeuwwisseling ieder jaar verder toegenomen. Wat is er fout gegaan?

Organisaties hebben de natuurlijke neiging te groeien en steeds verder uit te ontwikkelen. Wie nu nog wil beweren dat de euro ons economisch voordeel heeft gebracht, moet wel blind zijn voor de feiten. Landen die zo verschillend zijn als de noordelijke landen van de EU, horen niet in één muntunie. De zwakke landen zitten permanent met een te dure valuta opgescheept. In feite hebben de zuidelijke landen nu de Duitse mark als munt. Dat is op termijn onhoudbaar.

door JAAP VAN DUIJN

De tweede fout was de uitbreiding van de EU in 2004 en 2007 met twaalf nieuwe lidstaten, waaronder negen voormalige Oostbloklanden. Die beslissing was, zoals zoveel in Europa, politiek gedreven, maar economisch onverstandig. Wie economisch sterke en economisch heel zwakke (en bovendien vaak corrupte) landen bij elkaar stopt, vraagt om problemen. Arme landen willen zich altijd graag bij rijke landen aansluiten, want de subsidie-stromen komen hun kant op en ze mogen meereparen over 'nog meer Europa'.

De claim dat de EU Nederland 'honderden miljarden' bracht, zoals onlangs twee vooraanstaande Nederlanders in een krant beweerden, is grotesk. Eurofilie is kennelijk een ziekte die het gebruik van het gezonde verstand in de weg staat. De juiste claim is dat Nederland, net als ieder land in de wereld, geprofiteerd heeft van het klimaat van vrijhandel na de Tweede Wereldoorlog. De Europese zaak zou er sterk bij gebaat zijn als we nou eens ophouden met overdrijven.

Succes aanpak tekort aan technisch personeel

door JAN-WILLEM NAVIS EN ARNO REEKERS

AMSTERDAM – De aankondiging dat de gloednieuwe regionale investeringsfondsen voor het beroeps-onderwijs een succes zijn, komt precies op tijd. Het bedrijfsleven maakt steeds meer melding van een tekort aan technisch goed opgeleid personeel, vooral jongeren.

Dat die tekorten er zijn, is geen verrassing. In het Nationaal Techniepact 2020 dat vorig jaar werd vastgelegd, staan de getallen: tot het jaar 2020 technisch geschoolde vakmensen uit. Loodgieters, ingenieurs en ICT'ers verlaten massaal de arbeidsmarkt wegens pensionering. En nu de arbeidsmarkt licht herstelt, neemt de krapte toe.

De tekorten zijn schadelijk voor Nederland. President-directeur Benschop van Shell Nederland is helder: „Voor de toekomst van Nederland is meer aandacht voor techniek noodzakelijk.”

In het Techniepact staan allerlei projecten om de tekorten aan technisch personeel aan te pakken. Een van de meest bijzondere projecten is de samenwerking tussen bedrijven en scholen op regionaal niveau. Juist dat onderdeel uit het pact blijkt een groot succes. Hoewel de regering net geopend is voor subsidieverzoeken, staan de scholen en bedrijven in de rij.

Het gaat om allerlei projecten waarbij telkens de essentie is dat bedrijven kennis, geld, menskracht en materiaal beschikbaar stellen aan scholen. Zoals minister Bussemaker (Onderwijs) het formuleert: „Bedrijven komen letterlijk de scholen in.” Een van de projecten die waarschijnlijk goedgekeurd zal worden betreft een samenwerking tussen

• Minister Bussemaker ontmoet jongeren. FOTO: ANP

achtien bedrijven en twee scholen voor middelbaar- en hoger beroeps-onderwijs. De scholen gaan het onderwijsprogramma wat meer aanpassen aan de vraag van de bedrijven. En de jongeren die afgestudeerd zijn, moeten ook een uitdaging te baan kunnen vinden. We moeten zorgen dat ze blijven, nu kiezen nog te veel afgestudeerde technici voor een carrière buiten de techniek. Dat is gewoon zonde. Daar ligt echt een taak voor de bedrijven.”

Voor Shell-topman Benschop kan het niet snel genoeg gaan: „Laten we geen illusies hebben, er dreigen echt snel serieuze tekorten. Procesoperatoren, onderhoudsmonteurs, allerlei functies komen en zijn beschikbaar.”

IP-staffing

IP-Staffing.nl voor Interim Professionals

Good thinking!

Investeer in sfeer

Authentieke rietgedekte boerderijen voor 6-10 personen op de mooiste locatie van de Veluwe

v.a. € 275.000
6,5% netto over het geïnvesteerde bedrag.
Looptijd 10 jaar bij volledig verhuur. Voor eigen gebruik of verhuur (via verhuurorganisatie Vrijrijk).

Uitstekende beoordeling Zoover: 9,4.

VlinderVallei

Let op! U belegt buiten AFM-toezicht. Geen vergunning en prospectusplicht voor deze activiteit.

www.vlindervallei.nl